

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 13g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 56
alineatele (1) și (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012
(efectuarea inspecției întreprinderii de către Consiliul Concurenței)

CHIȘINĂU
25 iunie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 7 februarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 25 iunie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 56 alineatele (1) și (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ridicată de către dna avocat Natalia Balaban, în interesele S.C. „Lisnic Grup” S.R.L, parte în dosarul nr. 3-2089/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dl judecător Corneliu Guzun din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 4 decembrie 2017, Plenul Consiliului Concurenței a emis Dispoziția nr. 37 de inițiere a investigațiilor la întreprinderea S.C. „Lisnic Grup” S.R.L. În aceeași zi, Președintele Consiliului Concurenței a emis Ordinul nr. 30, prin care a dispus efectuarea inspecției la sediul întreprinderii S.C. „Lisnic Grup” S.R.L.

4. Pe 5 aprilie 2018, Plenul Consiliului Concurenței a emis Decizia nr. DA-37/17-20, prin care a constatat încălcarea prevederilor articolului 5 alin. (1) și alin. (3) lit. d) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 de către S.C. „Lisnic Grup” S.R.L. și S.C. „Mixacon-Lux” S.R.L., prin participarea cu oferte truate la licitația privind achiziționarea soluției de supraveghere a circulației rutiere.

5. Pe 17 mai 2018, S.C. „Lisnic Grup” S.R.L. a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Concurenței, prin care a solicitat anularea Dispoziției de inițiere

a investigațiilor nr. 37 din 4 decembrie 2017 și a Deciziei de constatare a încălcărilor nr. DA-37/17-20, emise de Plenul Consiliului Concurenței. Pe 21 mai 2018, S.C. „Mixacon-Lux” S.R.L. a înaintat o cerere de chemare în judecată similară, solicitând anularea actelor administrative menționate *supra*. Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, din 3 octombrie 2019, s-a dispus conexarea celor două cauze de contencios administrativ.

6. În cadrul examinării cauzei, dna avocat Natalia Balaban, care apără interesele S.C. „Lisnic Grup” S.R.L., a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 56 alineatele (1) și (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, cu privire la omisiunea de a reglementa autorizarea judiciară a efectuării inspecției la întreprinderi de către Consiliul Concurenței.

7. Prin încheierea din 31 ianuarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„[...]”

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată”.

Articolul 29

Inviolabilitatea domiciliului

„(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în următoarele situații

a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;

b) pentru înlăturarea unei primejdii care amenință viața, integritatea fizică sau bunurilor unei persoane;

c) pentru prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Perchezițiile și cercetările la fata locului pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul unui delict flagrant”.

Articolul 30 Secretul corespondenței

„(1) Statul asigură secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în cazurile când această derogare este necesară în interesele securității naționale, bunăstării economice a țării, ordinii publice și în scopul prevenirii infracțiunilor”.

Articolul 126 Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

[...]

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

[...]”.

9. Prevederile relevante ale Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 sunt următoarele:

Articolul 56 Efectuarea inspecțiilor. Drepturile și obligațiile angajaților Consiliului Concurenței și ale subiecților supuși inspecțiilor

„(1) În scopul efectuării investigațiilor dispuse conform art. 55, Consiliul Concurenței poate să efectueze inspecțiile necesare la întreprinderi și la asociații de întreprinderi. Efectuarea inspecțiilor este dispusă prin ordin emis de președintele Consiliului Concurenței, în care se indică scopul și obiectul inspecției, data la care începe inspecția și sancțiunile prevăzute la art. 68–70 și 76, precum și dreptul de a ataca ordinul în instanța de judecată.

(2) Inspecția este exercitată de către angajații Consiliului Concurenței, cu excepția debutanților, numai dacă există indicii că pot fi găsite documente sau pot fi obținute informații considerate necesare pentru investigația presupusului caz de încălcare a legislației concurențiale, inițiată prin dispoziție a Plenului Consiliului Concurenței, fapt care nu necesită a fi demonstrat subiectului supus inspecției.

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul ei susține că lipsa mandatului judecătoresc pentru efectuarea inspecției la întreprinderi de către Consiliul Concurenței constituie o omisiune legislativă contrară Constituției. Această omisiune ar încălca dreptul de proprietate, dreptul de acces liber la justiție, dreptul la apărare și dreptul la respectarea vieții private.

11. Autorul sesizării invocă faptul că la etapa efectuării inspecției la întreprindere de către angajații Consiliului Concurenței nu este asigurată inviolabilitatea vieții private și a domiciliului, care înglobează activitatea de afaceri și biroul de serviciu, precum și secretul corespondenței.

12. De asemenea, autorul susține că lipsa mandatului judecătoresc nu oferă garanții efective și adecvate împotriva măsurilor arbitrare și a abuzului din partea angajaților Consiliului Concurenței. Așadar, nu este asigurat dreptul fundamental la libertatea economică și protecția concurenței loiale.

13. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1, 4, 9, 20, 21, 23, 26, 28, 30, 46 și 126 alin. (2) lit. a), b) și g) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi ale Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dna avocat Natalia Balaban, în interesele S.C. „Lisnic Grup” S.R.L, parte în dosarul nr. 3-2089/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 56 alineatele (1) și (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, cu privire la omisiunea de a reglementa eliberarea mandatului judecătoresc pentru efectuarea inspecției la întreprinderi de către Consiliul Concurenței.

18. Curtea reamintește că a stabilit, în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv). Astfel, prin prisma

materialelor sesizării, Curtea va aprecia dacă prevederile contestate urmează a fi aplicate de instanță la soluționarea în contenciosul administrativ a cauzei în cadrul căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate respectivă.

19. Sub acest aspect, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unei cereri de chemare în judecată privind anularea a două acte administrative: (i) Dispoziția de inițiere a investigațiilor și (ii) Decizia de constatare a încălcărilor (a se vedea § 5 *supra*).

20. În aceste circumstanțe, Curtea subliniază că, potrivit articolului 55 alin. (1) din Legea concurenței, Plenul Consiliului Concurenței adoptă o dispoziție de inițiere a investigației concurențiale dacă după examinarea preliminară a plângerii se consideră că, în baza informațiilor prezentate de autorul plângerii și a celor acumulate pe parcursul examinării preliminare, există temeuri rezonabile pentru a suspecta încălcarea legislației concurențiale.

21. Curtea evidențiază că, potrivit articolului 56 alin. (1) din Legea concurenței, în scopul efectuării investigațiilor dispuse conform articolului 55 din Lege, Consiliul Concurenței poate să efectueze inspecțiile necesare la întreprinderi și la asociații de întreprinderi. Efectuarea inspecțiilor este dispusă prin ordin, emis de Președintele Consiliului Concurenței, în care se indică scopul și obiectul inspecției, data la care începe inspecția și sancțiunile prevăzute la articolele 68–70 și 76 din Lege, precum și dreptul de a ataca ordinul în instanța de judecată.

22. Așadar, Curtea reține că efectuarea inspecțiilor la întreprinderi și la asociații de întreprinderi este dispusă doar printr-un ordin emis de Președintele Consiliului Concurenței.

23. Totodată, Curtea observă că ordinul prin care s-a dispus efectuarea inspecției la întreprindere este un act administrativ care poate fi atacat, în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea acestuia de către părți, nemijlocit în instanța de contencios administrativ competentă, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile (articolul 47 alin. (1) din Lege).

24. De altfel, Curtea observă că din materialele sesizării nu rezultă că autorul excepției de neconstituționalitate a contestat ordinul privind efectuarea inspecțiilor la întreprinderi emis de Președintele Consiliului Concurenței. Acesta a contestat doar Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței de inițiere a investigațiilor și Decizia de constatare a încălcărilor, emisă după efectuarea inspecției la întreprindere. Astfel, în prezenta cauză nu este întrunită una din condițiile admisibilității excepției de neconstituționalitate menționată *supra* la § 18.

25. Curtea reiterează că odată ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să precedă soluționarea litigiului de care este legată, aplicabilitatea și relevanța normei contestate pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării (DCC nr. 133 din 5 decembrie 2019, § 23).

26. În aceste circumstanțe, în cazul în care Curtea ar admite prezenta excepție de neconstituționalitate cu privire la articolul 56 alineatele (1) și (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ea ar examina, de fapt, o *actio popularis*, în privința căreia Curtea nu are competența să se pronunțe (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 102 din 6 septembrie 2018, §§ 18-19; DCC nr. 114 din 28 octombrie 2019, § 32; DCC nr. 138 din 9 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 21 din 27 februarie 2020, § 16).

27. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 56 alineatele (1) și (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ridicată de către dna avocat Natalia Balaban, în interesele S.C. „Lisnic Grup” S.R.L, parte în dosarul nr. 3-2089/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 25 iunie 2020

DCC nr. 71

Dosarul nr. 13g/2020